

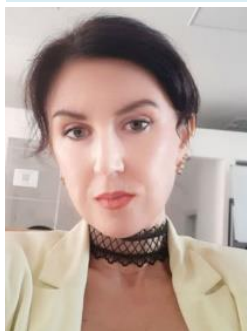

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна психологія

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	053 Психологія 05 Соціальні та поведінкові науки
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Психологія»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-18)
Курс, семестр викладання	3 курс, 5 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	5 кредитів ЄКТС (150 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 20 год., практ. зан. – 36 год., самост. роб. – 94 год.; заочна форма навчання: лекц. – 12 год., практ. зан. – 16 год., самост. роб. – 122 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Кіберпсихології та реабілітації
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

ШИЛІНА Наталія Євгенівна,
доцент кафедри кіберпсихології та реабілітації,
кандидат педагогічних наук, доцент

E-mail: n.e_shylyina@suitt.edu.ua
Тел.: +380674870777

Консультації: щовівторка з 15⁰⁰ до 16⁰⁰ год.,
каб. 107а (головний корпус)

Мета дисципліни	– засвоєння психологічних закономірностей та механізмів навчання і виховання та психології педагогічної діяльності.
Компетентності,	ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

формуванню яких сприяє дисципліна	СК-1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК-3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК-8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК-9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.
Програмні результати навчання	ПРН-1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН-2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПРН-5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПРН-7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПРН-9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПРН-11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПРН-12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

Програма навчальної дисципліни	
Тема 1. Теоретичні засади педагогічної психології	Предмет та основні завдання педагогічної психології. Сучасний науковий дискурс щодо базових концептів педагогічної психології в умовах розвитку інформаційного суспільства. Поняттєво-категоріальний апарат педагогічної психології. Місце педагогічної психології в системі психологічної науки та її взаємозв'язки з іншими галузями наук. Базові наукові підходи та концептуальні психолого-педагогічні засади освіти: особистісний, діяльнісний, компетентнісний та ін. підходи; едукологічні, андрогогічні, акмеологічні, системні та ін. теорії та принципи навчання; сучасні моделі освіти тощо. Психологічні особливості учіння і навчіння. Підходи до визначення поняття навчіння. Імпринтинг, умовно-рефлекторне навчіння, метод спроб і помилок (оперантне навчіння). Вищі способи навчіння. Типи навчіння. Психологічна готовність особи до навчальної діяльності, взаємодії та пізнання.
Тема 2. Психологічні виміри суб'єктів освітньої діяльності	Суб'єкти освітньої діяльності та характеристика їхньої готовності до взаємодії в освітньому процесі. Психологічна характеристика учнівства: вікові особливості, динаміка розвитку особистості, особливості розвитку психічних процесів, станів та властивостей учнів (дошкільники, молодші школярі, підлітки, молодь). Психодіагностика особистої готовності до навчання. Поняття соціальної зрілості особистості. Компоненти соціальної зрілості: толерантність, види терпимості (сенсуальна та диспозиційна), відповідальність і її два типи, позитивне мислення. Поняття агресії, педагогічної занедбаності. Зв'язок агресивної поведінки з відповідальністю людини. Психологічна характеристика основних засад педагогічної діяльності. Педагогічна система, педагогічний процес та педагогічна ситуація. Педагог, вчитель, викладач, тренер – професійно-функціональні аспекти діяльності. Структура психолого-педагогічної компетентності/компетенцій сучасного педагога. Психологічна готовність до педагогічної діяльності.

Тема 3. Психологія навчальної діяльності	Загальні психологічні особливості навчальної діяльності. Предмет, мета та сторони навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності. Типи мотивації навчальної діяльності. Різновиди навчальних мотивів. Пізнавальні інтереси. Різновиди пізнавальних мотивів. Особливості онлайн навчання. Психологічна характеристика навчальних дій, операцій і способів навчальної діяльності. Види навчальних дій (за суб'єктом навчальної діяльності та за результатом навчальної діяльності). Операції і способи навчальної діяльності. Здатність до навчання. Продуктивність навчальної діяльності. Основні механізми навчання. Поняття про психологічні механізми навчання. Характеристика основних механізмів навчання (постановка педагогом навчальних завдань, зворотний зв'язок, рефлексія вчителя і учнів, підкріплення). Психологічна характеристика типів навчання. Формування розумових дій і орієнтувальна основа діяльності. Психологічна характеристика видів навчання: проблемне, програмоване, алгоритмізоване та ін. Психологія засвоєння і розуміння знань і понять. Навчальна взаємодія. Етапи процесу засвоєння. Основні характеристики засвоєння.
Тема 4. Психологія виховання	Завдання виховання особистості. Сутність критеріїв вихованості і виховного впливу. Психологічні передумови ефективного виховного впливу. Впливи і стратегії у вихованні та основи організації самовиховання і перевиховання. Стратегії виховних впливів. Психологічні способи самопізнання. Форми самовиховання. Умови самовиховання. Психологія перевиховання. Групи важковиховуваних підлітків. Основні напрямки виховної роботи: інтелектуальний, моральний, естетичний, фізичний, трудовий, правовий, екологічний, економічний. Стили виховання. Методи психологічного впливу на особистість. Негативні психологічні явища в освітньому середовищі: проблема деструктивної поведінки підлітків. Булінг (цькування) як явище, його форми та учасники.
Тема 5. Психологія інклюзивної освіти	Інклюзивна педагогіка. Особливості розвитку особистості: поняття «норма» і «відхилення» у розвитку дитини, розвиток психіки дітей з обмеженими можливостями. Психологічна діяльність в умовах інклюзивної освіти. Система закладів освіти для дітей з обмеженнями життєдіяльності. Особливості організації інклюзивного навчання в загальноосвітній школі. Особливості забезпечення змісту інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами. Спеціальні форми навчання в інклюзивному класі. Методи і засоби інклюзивного навчання: загальні методи навчання, інноваційні методи навчання, спеціальні методи навчання, інтенсивні методи розвитку когнітивної сфери, методи розвитку і корекції емоційної сфери.
Тема 5. Педагогічне спілкування	Поняття педагогічного спілкування. Його основні функції. Критерії оптимального педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування за В.А. Кан-Каліком. Діалог і монолог у педагогічному спілкуванні. Рівні спілкування. Установка педагога, її вплив на процес навчання. Основні психолого-педагогічні прийоми навчання при оптимальному педагогічному спілкуванні. Поняття педагогічної рефлексії. Формування Я-Концепції учня. Сприйняття педагогами своїх учнів: поняття і види стереотипів, ефекти сприйняття, когнітивні упередження.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах дисципліни (схеми, таблиці, зображення, картини, фотографії; відеоролики тощо). Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, дебати, полеміки).
---------------------	--

	Застосовуються нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, техніки майнфулнесу, робота з метафоричними картами.
Практичні	▪ Вправи. Різні практичні завдання. Аналіз проблемних ситуацій (кейс-стаді). Творчі роботи за тематикою дисципліни.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle та ін. Онлайн дискусії. Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилення).

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: Знання – базових понять, предмета й завдань педагогічної психології та її місця в системі наук; основних етапів становлення й сучасних підходів; методів дослідження; психологічних закономірностей навчання та виховання; структури навчальної діяльності та мотиваційних чинників; вікових і професійних особливостей розвитку особистості; стилів педагогічної взаємодії; основ психології інклюзивної освіти. Уміння/навички – застосовувати методи педагогічної психології для аналізу освітніх процесів; пояснювати механізми навчання, виховання й спілкування; аналізувати педагогічні ситуації та визначати ефективні методи впливу; оцінювати мотивацію та поведінкові прояви учнів; здійснювати психологічну підтримку професійного розвитку; організовувати комфортне освітнє середовище; супроводжувати учасників інклюзивної освіти. Комунікація – володіння конструктивними комунікативними стратегіями на основі поваги й педагогічного такту; здатність до ефективного діалогу та командної роботи з педагогами, психологами, батьками й асистентами; уміння презентувати результати аналізу освітніх процесів і формувати позитивний професійний імідж. Відповідальність та автономія – здатність самостійно аналізувати педагогічні ситуації та приймати обґрунтовані рішення; відповідальність за якість освітнього впливу; дотримання етичних стандартів; готовність до професійної рефлексії, самовдосконалення й постійного зростання у сфері педагогічної психології.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов'язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 82-89% письмових завдань. Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час

	усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю навчальних досягнень	Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>). Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) занять та завдання, що виконуються під час самостійної роботи. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні

добросовісності	засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-18, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Психологія».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	- Калениченко Р. А. Педагогічна психологія : навч. посіб. Київ : КНУБА, 2023. 196 с. - Педагогічна психологія : підручник / М. Б. Євтух та ін. Київ : Кондор Видавництво, 2015. 420 с. - Савелюк Н. М. Психологія педагогічна : навч. посіб. Кременець : КОГП ім. Тараса Шевченка, 2012. 288 с. - Токарева Н. М. Основи педагогічної психології : навч.-метод. посіб. Кривий Ріг, 2013. 223 с.
Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	- Шиліна Н. Є. Особливості освітнього простору в Україні в умовах війни: проблеми і перспективи розвитку. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 59, т. 3. С. 319–325. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-3-50. - Шиліна Н. Є. Розвиток творчого мислення магістрів засобами метафоричних карт. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 49, т. 2. С. 254–260. - Педагогічна психологія : Навчально-методичний комплекс дисципліни (ОК-18) [ОПП «Психологія» зі спеціальності С4(053) Психологія; для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025. Електр. рес.
Інформаційні ресурси	- Міністерство освіти і науки України – https://mon.gov.ua/ - Освітній портал – https://osvita.ua/

Рік введення силабусу – 2025 р.

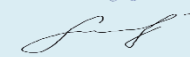
Затверджено рішенням кафедри кіберпсихології та реабілітації
(Протокол від 26 серпня 2025 р. № 1)

В.о. завідувача кафедри

Людмила ШИГУР

Гарант освітньої програми

Маріанна ТОДОРОВА

Викладач:

Наталія ШИЛІНА